

„Aasta 2014“, korra tagasi

oli valla 2014 aasta investeeringutest suurim. Aastasse 2015 on planeeritud välja ehitada kergtee Tamsalu-Uudeküla.

Meie noorte tegemistest jõudis väga kõrgele Kristina Pešehodko. Tema saavutas „pranglismise“ MM-võistlusel hõbemedali. Tubli tüdruk on jõudnud oma andekuse ja tööekusega Eesti esinumbriks ja sihikul on veel kõrgemad eesmärgid. Jõudu ja edu Kristinale kõrgetele eesmärkidele jõudmisel.

Oli taliolümpia aasta ja järjekordselt oli Tamsalu esindaja taliolümpial Eestit esindamas. Kaarel Nurmsalu esindas Eestit suusahüpetes. Harukordne järjepidevus-kõikidel taliolümpiamängudel taasiseseisvunud Eestis on Tamsalu esindaja olnud Eesti esindamise vääriline!

Kuna aasta 2014 oli liikumisaasta, siis lisanudis tavapärasele trimmisarjale Tamsalus veel võimalused osalemiseks Porkunis, Põdrangul ja Vajangul. Kõik ikka inimese tervise tugevdamise heaks. Samades kohtades jätkub ka talvetrimm. Kasutame liikumisvõimalusi eelkõige iseenda tervise jaoks.

Suvel toimus Tallinnas arvult XXVI Eesti üldlaulupidu ja XIX üldtantsupidu-koondnimetusega „Aja puudutus - Puudutuse aeg“. Kuigi osalemiseks olid seekord väga kõrged nõudmised, suutis Tamsalu vallast osalemise laulu- ja tantsupeol „välja võidelda“ 5 kollektiivi. Suur kiitus tublidele juhendajatele ja rühmade liikmetele. Enne suurt kultuursündmust pealinnas Tallinnas, läbis laulu- ja tantsupeotuli Eestimaal paljusid maakondi ja omavalitsusi. Ka Tamsalu valda läbis tule teekond 2-1 päeval (25.-26. juunil), püha tuld said vahetult näha ja käest kätte anda (puudutada) paljud vallainimesed, noored ja vanad. Tule saatmisega kaasnes Järsi külas sündinud teeneka koorijuhhi Kuno Arengu 80. sünnipäeva tähistamine Järsi külas Metsamõisas ja allveelaeva „Kalev“ komandöri Verner Hans Puuranna kodutalus Naistevälja külas Võidumetsas mälestusmärgi avamine. Verner Austaalas elav poeg Hans Puurand

oli pisarateni liigutatud, et tema lapsepõlvkodus isa mälestuse jäädvustamine sai sellise kaaslahenduse, korraga põles talu vundamentil 2 püha tuld- Eesti Võidutuli ja Laulu- ja Tantsupeotuli.

Tamsalusse ja ka valda tervikuna on juurde tulnud uusi eramajade ehitajaid. See annab tõestust, et Tamsalu valla elukeskkond ja pakutavad teenused annavad tegusatele inimestele usku meie valda endale kodu rajamiseks.

2014 aastasse jääb Tamsalu elektrivarustuse peaalajaama täielik renoveerimine Elektrilevi AS poolt. See kaasaegne jaam annab kindlasti olulise kindluse Tamsalu ja lähiumbruse elektrivarustuskindluse tagamiseks.

Oktoobrikuus toimus Tamsalus Pandivere koostööpiirkonna 5 ettevõtlusmess. See on kohtumise ja kokkusaamise kohaks nii suuri kui väikeettevõtjatele, samuti ka kohalike informeerimiseks, millega meie piirkonnas ettevõtlilikud inimesed tegelevad ja millised teenused on koostööpiirkonnas olemas. Kindel koht messil on alati meie koolinoorte kaasamine, et juba nooruses ettevõtlusalaseid teadmisi saada. Messil osales ka Tamsalu õpilasfirma „Parafiina“. Nende põhitoodang on kunstilised küünlad ja juba poole messi ajal oli ettevõtlike noorte toodang läbi müüdnud.

2014 aasta algusest alustas Elron reisirongliiklust mugavate kaasaegsete rongidega. Tamsalust on nüüd võimalik 8 korda päevas sõita Tallinna ja Tartu suunas. See annab võimaluse elada vallas ja teeb võimalikuks ka mõistliku ajaga suurtes keskustes tööl käia. Tean inimesi, kes on 2014 aasta jooksul nii otsustanud.

2014 aastal muutus elu Euroopas oluliselt teistsuguseks, kui ta oli siiani. Pingestusid suhted Euroopa Liidu ja Venemaa vahel. Põhjuseks sündmused Ukrainas. Taas on esile kerkimas „külma sõja“ nähtused, jõudemonstratsioonid ida-lääne piirialade lähedal. Kuna Eesti on NATO liige, siis on meie riigi (kes me oleme vahetud naabrid EL idapiiril) julgeolekut tulnud toetama NATO vägede koos-

seisus USA ja teiste liitlaste väeüksused. EL ja Venemaa vahelised majandussanktsioonid ja kehtestatud piirangud kaubavahetusele on oluliselt mõjutamas meie ettevõtjate majandustulemusi. Eelkõige raskendavad piirangud meie põllumajandusettevõtete olukorda. Tooraine kokkuostuhinnad on oluliselt langenud.

Tsentraliseerimise tulemusena on AS Hagar otsustanud tootmise 2015.a. jaanuaris Tamsalu tehastest üle viia Tapal asuvasse põhitehasesse. See on raske otsus töötajate jaoks. Transport Tapale toob lisamuresid. Kuid tehase juht on kinnitanud, et kõigile töötajatele on Tapal töökoht ja lubanud kindlustada transpordiga töötajate Tapal töölkäimise.

Aasta 2015 tuleb kindlasti pingeline aasta. Arvestades seda, et valla rahvaarv ikkagi väheneb, tuleb leida võimalusi ökonoomsemaks majandamiseks teenuste osutamisel ja leida lisatulusid valla eelarvesse vallaasutuste majandamiseks ja vajalike investeeringute tegemiseks. See on üks võrrand 2 tundmatuga, mida lihtvõrrandina ei saagi lahendada. Lahenduste leidmisel on oluline otsustajate dialoog kogukonnaga.

Aasta 2015 on Riigikogu uue koosseisu tööle hakkamise aasta, koosseisu 5 liikme kohta on ka meil läbi valimiste 1. märtsil võimalik sõna sekka öelda. Kas uus Riigikogu jätkab lõputult pooleliolevat haldusreformi (nii riigi- kui ka omavalitsuste), selgub lähiajal.

Need on ainult mõned tähelepanekud peagi ajalukku minevast aastast 2014. Kindlasti on igaühel meist oma tähelepanekud, mida võtta kaasa lõppevast aastast. Vaatame aastalõpus korra tagasi, hoiame üksteist ja kogume jõudu uue aasta, 2015, ettevõtmisteks. Suured tänud kõigile, kes ühel või teisel viisil oma kodu- valla tegemistesse panustasid. Uuelt aastalt soovin rohkem positiivsust, et me suudaksime rohkem märgata inimesi, kes ongi valla põhiväärtus.

Lugupeetav vallarahvas, Rahulikku jõuluaega ja edu uuel aastal!

Toomas Uudeberg
vallavanem

Tamsalu Vesi AS sai 20-aastaseks!

31.10.2014 tähistasime ettevõtte kahekümnendat aastapäeva Laululinnu külastemajas. ME Tamsalu Vesi asutamise- ja tegevusluba anti Tamsalu Alevivalitsuse poolt alates 01.10.1994. 1997 aastal kujundati ettevõtte ümber Tamsalu Vesi Aktsiaseltsiks. Läbi aegade on ettevõttes tööd saanud 22 inimest, kes on andnud suuremal või väiksemal määral ettevõtte arengusse oma panuse. **Aitäh Teile!**

Täna töötab Tamsalu Vesi Aktsiaseltsis 9 inimest. Tegeme vee- ja kanalisatsiooniteenuse müügiga ning selle osutamiseks vajalike ehitiste ja rajatiste korras- hoiuga Tamsalu linnas, Sääse alevikus, Vajangu külas, Porkuni külas ning Assamalla külas. Pidulikul koosviibimisel avaldasime tänu oma töötajatele, kes on tööd teinud suure pühendumuse ja kohusetundega ettevõtte hüvanguks alates asutamisest, kuni tänaseni.

Tänukirjad said:

Elvi Eesmaa – Pikaajalise ja südamega tehtud töö eest.

Riho Eesmaa – Pikaajalise ja tubli töö eest.

Elvi Eesmaa tänukirja vastu võtmas

Ülo Padda – Pikaajalise ja tubli töö eest.

Elvi Eesmaa on kokku töötanud Tamsalu reoveepuhastil 42 aastat. See on saavutus, mida on väga raske järgi teha. Elvi on alati kohal, kui teda vajatakse. Teeb rohkem, kui temalt oodatakse. Riho saab rahulikult magada alles siis, kui iga pisiasia on viimase mutrini paigas. Riho töökoht on Tamsalu reoveepuhastil. Ülo andis olulise panuse ettevõtte moodustamise aegadel ning korraldab edukalt igapäevast raamatupidamist ja finantsjuhtimist. Iga sent peab olema alati paigas. Soovime jõudu ja jaksu neile, et jätkuks motivatsiooni ning tahet oma tööd veel kaua jätkata. Teie töö aitab tagada paljude inimeste igapäevast heaolu! Täname kollektiivi poolt Anne Hallikut sõbraliku ja meeldiva võrreustamise eest.

Kuna saabub jälle aastavahetus, siis soovime oma töötajatele, meie klientidele ja koostööpartneritele **Rahulikku Jõule ja Head Uut Aastat!**

Arne Arumägi
Tamsalu Vesi AS juhataja

Tamsalu Vesi AS kollektiiv

Armsad läänepärlused!

Esimene advendiküünlal on süüdatud ja nii maakonnakeskusest kui iga valla- linna südamest on jõulutuli liikunud paljude meie inimeste kodudesse, aknalaudadele ja südamesse.

Jõuluaeg on eriline aeg. Olenemata sellest, kas tegemist on religioossete või mitteusklike inimestega, kas jõuame kirikusse korra aastas - jõululaupäeval või iganädalaselt, on just jõulukuu ajaks, mil saame kasvõi hetkeks mõelda selle peale, mis elus kõige olulisem. Need on meie armsamad – lapsed, vanemad, kaasas - ligimesed.

Käesoleval jõulukuul on mul maavanemana ja riigi esindajana maakonnas väga hea meel tervitada kõiki meie valdade ja linnade elanikke, läänepärlusaid ning soovida jõulurõõmu kõikidesse kodudesse. Laekverest Võsuni ja Ta-

palt Kundani.

Riik ei ole midagi eraldiseisvat, meie inimesed ongi Eesti riik. Meie olemegi need, kelle käes on võime mõtestada olemasolevat, teha pilguheit möödunud aastasse ja tuletada meelde need tõelised väärtused, mis meid kannaksid: siirus, soojus, tehatahtmine ja positiivsus.

Mida enam laseme endal olla õnnelikud, väärtustades materiaalsele vastandudes inimesi enda ümber, seda enam võidab sellest meie lähedaste ring, kogukond ja seejärel juba kogu ühiskond.

Soovin jõulurõõmu kogu maakonnale. Mõtestatud aastalõppu ja rõõmu südamesse.

Marko Torm
Lääne-Viru maavanem

Vallavalitsus

28.10.2014

1. Kinnitati Tamsalu Kalor AS ettepanek korterite üürilepingu alusel kasutada andmiseks viiele perele.
2. Muudeti Tamsalu Gümnaasiumi hoolekogu koosseisu lähtudes Tamsalu Gümnaasiumi direktori ettepanekust.
3. Määrati Tamsalu linnas, Metsa tn 16a ja 18a garaažikomplekside teenindamiseks vajaliku maa suurus ja nõustuti maadele korterimandi seadmisega.
4. Kinnitati kolme munitsipaalomandisse taotletava katastriüksuse piirid ja maksustamishind ning määrati katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarve.
5. Anti nõusolek AS’le GREEN MARINE jäätmeloa väljastamiseks.
6. Nõustuti kasutusloa väljastamisega puurkaevu püstitamisel Aavere külas.
7. Otsustati kuulutada välja Tamsalu vallale kuuluvate kinnistute võõrandamiseks kirjalik enampakkumine ja kehtestati enampakkumise kord.
8. Otsustati pikendada Tamsalu vallast ettevõtlustoetust saanud ettevõtjale toetuse kasutamise ja aruande esitamise tähtaega.
9. Kinnitati Tamsalu vallas toimetulekutoetuse eraldamine oktoobri kuus summas 16521,02 eurot.
10. Eraldati ühekordset sotsiaaltoetust Tamsalu valla 2014.a eelarves sotsiaaltoetuste maksmiseks eraldatud vahenditest viiele vähekindlustatud või puudega isikule ja jäeti rahuldamata üks taotlus.
11. Määrati ühele abivajajale koduhoolduse teenus alates 01.11.2014.a.
12. Eraldati koht Sääse Hooldekodusse ühele koha taotlejale.
13. Arutati huvihariduse toetamise korra kehtestamist Tamsalu vallas.
14. Tutvuti Tamsalu valla elanike registrisse kantud aga väljaspool Tamsalu valda õppivate ja lasteaias käivate laste kohta koostatud analüüsiga.
15. Tutvuti Tamsalu-Uudeküla kergliiklustee ehitamisele rahastamise taotlemiseks esitatava projektiga.
16. Arutati Vajangule hooldekodu rajamise tasuvusanalüüsi tellimise võimalusi.
17. Arutati Tamsalu valla terviseprofiili

- koostamist.
18. Arutati volikogu novembrikuu istungile pakutavat päevakorda.

11.11.2014

1. Kinnitati kolme munitsipaalomandisse taotletava katastriüksuse piirid ja maksustamishind ning määrati katastriüksustele koha-aadressid ja sihtotstarve.
2. Anti nõusolek Tamsalu jäätmejaama (aadressiga Raudtee tn 4, Tamsalu linnas) lisamisega jäätmekäitluskohana Kesto OÜ ohtlike jäätmete käitluslitsentsile ning kiideti heaks kavandata tegevus.
3. Kiideti heaks hajaasustuse programmist toetuse saaja poolt esitatud projekti „Kõrtsi talu kaevu ja kanalisatsiooni rajamine koos veetõsteseadmete installatsiooniga“ aruanne koos täitmise eelarvega.
4. Nõustuti kinnistule Tamsalu linnas, Paide mnt 18 kasutusloa väljastamisega seoses katastriüksuse sihtotstarbe muutmise
5. Nõustuti ehitusloa väljastamisega elektri maakaabelliini ja liitumiskilbi püstitamiseks Raudtee põik tänaval, Tamsalu linnas.
6. Anti nõusolek Tamsalu linnas, Tööstuse tn 14 ja Lubjapargi maaüksustel vigastatud ja mitteväärtuslike puude raiumiseks maaala heakorramise ja hooldamise eesmärgil.
7. Otsustati müüa Assamalla külas Tamsalu valla omandis olevad garaažid garaažide kasutajatele.
8. Otsustati sõlmida leping MTÜ-ga Claritas Tamsalu valla terviseprofiili koostamiseks.
9. Moodustati töögrupp Tamsalu valla terviseprofiili koostamiseks.
10. Eraldati ühekordset sotsiaaltoetust Tamsalu valla 2014.a eelarves sotsiaaltoetuste maksmiseks eraldatud vahenditest kolmele vähekindlustatud või puudega isikule ja jäeti rahuldamata üks taotlus.
11. Otsustati kompenseerida Tamsalu valla eelarve vahenditest ühe lapse lasteaia toidupäeva maksumus alates 01.11.2014 kuni 2014/2015 õppeaasta esimese poolaasta lõpuni.
12. Eraldati koht Sääse Hooldekodusse ühele koha taotlejale.
13. Otsustati lõpetada hooldajale hooldajatoetuse maksmine seoses hooldatava hooldekodusse paigutamise

14. Otsustati kompenseerida alates 01.11.2014.a Järvamaa Kutsehariduskeskuses õppiva, Tamsalu vallas elava, õpilase õpilaskodu kohamaks.
15. Arutati elanike seisukohta geoloogilise uuringu läbiviimisele Sauevälja uuringuruumis ja hilisema kaevandamise suhtes.
16. Arutati Pandivere piirkonnas, Väike-Maarja alevikku rajatava, esmatasandi tervisekeskuse projekti toetavaks partneriks hakkamist.
17. Tutvuti valla munitsipaalomandis olevatele hoonetele/ruumidele teostatud auditanalüüsiga.
18. Arutati Vajangule hooldekodu rajamise tasuvusanalüüsi tellimist.
19. Arutati Tamsalusse Tammepargi rajamist.
20. Arutati „Huvihariduse toetamise kord Tamsalu vallas“ eelnõud.

25.11.2014

1. Otsustati seada Uudeküla külas kinnistule isiklik kasutusõigus Tamsalu valla ka
2. Kinnitati Tamsalu vallale kuuluvate kinnistute võõrandamiseks korraldatud kirjaliku enampakkumise tulemused.
3. Anti nõusolek AS Epler&Lorenz jäätmeloa muutmise taotlusele.
4. Nõustuti Tamsalu linnas, Vasara tn 10a maa riigi omandisse jätmisega ja määrati maaüksusele sihtotstarve.
5. Nõustuti kasutusloa väljastamisega abihoone püstitamisel Vistla külas.
6. Otsustati võtta arvele peremehetute ehitistena Tamsalu linnas, Niidu tn 1 asuvad elamu, laut ja kuur.
7. Kinnitati Tamsalu Kalor AS ettepanek korterite üürilepingu alusel kasutada andmiseks kahele perele.
8. Arvati Tamsalu Kalor AS valduses olevates mitmekorterilistes elamutes üürilepingu alusel kasutamiseks jäetud korterite nimikirjast välja korter 9, Ääsi tn 19.
9. Eraldati ühekordset sotsiaaltoetust Tamsalu valla 2014.a eelarves sotsiaaltoetuste maksmiseks eraldatud vahenditest seitsmele vähekindlustatud või puudega isikule ja jäeti rahuldamata üks taotlus.
10. Kinnitati Tamsalu vallas toimetulekutoetuse eraldamine novembri kuus summas

- 18854,49 eurot.
11. Määrati hooldaja raske puudega isikule.
12. Eraldati koht Sääse Hooldekodusse kahele koha taotlejale.
13. Lõpetati ühele isikule koduteenuse osutamine seoses hoolealuse hooldekodusse paigutamisega.
14. Otsustati sõlmida leping OÜ-ga KT Europroject Management Vajangu hooldekodu tasuvus- ja teostatavusanalüüsi koostamiseks, töö teostamise tähtajaga 26.01.2015.a.
15. Tutvuti valla munitsipaalomandis olevatele hoonetele/ruumidele teostatud auditanalüüsiga.
16. Otsustati esitada piirkondade konkurentsivõime tugevdamise meetme kaks kõige prioriteetsemat objekti Tamsalu vallast järgmiselt:
1) Pandivere ettevõtluspark, sh Tamsalu tööstusala taristu (juurdepääsutee, vee- ja kanalisatsioonitrassid, tänavavalgustus) ja Inkubatsioonikeskuse ruumid;
2) Tamsalu suusastaadioni taristu, sh 2 parklat ning sissesõidutee, veehoidla kunstlume tootmiseks, asfaltkattega suusarollerirada, valgustus, elektrivarustus lumetootmissüsteemile, lumetootmise tehnoloogia ja elektri liitumispunkt.
17. Arutati Rakvere Linnavalitsuse taotlust: Tamsalu vallast Rakvere linna koolides õppivate laste toitlustamisel tegeliku toidupäeva maksumuse ja riigi poolt kaetava maksumuse katmisel tekkiva vahe kompenseerimiseks valla poolt.
18. Arutati volikogule esitamiseks ettevalmistatud eelnõusid.
19. Tutvuti Tamsalu valla 2015.a eelarve eelnõuga ja otsustati esitada eelnõu volikogule.

27.11.2014

1. Otsustati sõlmida leping Ehitus ekspertiisibüroo OÜ-ga Tamsalu Gümnaasiumi galerii üleskerkinud põrandate ekspertiisi tegemiseks, töö teostamise tähtajaga 10.12.2014.a.
2. Nõustuti katastriüksuse jagamisega ning määrati katastriüksuste koha-aadressid ja sihtotstarve.

Elvi Astok
Vallasekretär

Volikogu

26.11.2014

1. Otsustati kinnitada Tamsalu valla kohaliku jalga jalgrattateena Tamsalu linnas asuv Sussi tee ja Tamsalu valla kohaliku teena Vajangu külas asuv Tamsalu tee. Tamsalu linna piires on hästi säilinud endine Tamsalu-Türi kitsarööpmelise raudtee tamm. Raudtee tamm on heas seisukorras kasutamiseks nii jalg- kui ka jalgrattateena. Vajangu külas asuvate Tamsalu mnt 20 ja Tamsalu mnt 22 aadressidega garaažide ja lauda juurde viiv tee ei ole registreeritud Tamsalu valla teena kuid on vajalik eespool nimetatud katastriüksuste teenindamiseks.
2. Otsustati lubada Tamsalu Vallavalitsusel korraldada hange „Tamsalu jäätmejaamast ohtlike jäätmete, suurjäätmete ja eterniidi äravedu ja käitlemine“ perioodiks 01.06.2015-31.12.2017 Tamsalu valla elanikelt kokkukogutud ohtlike jäätmete, suurjäätmete ja eterniidi jäätmete vedaja ja käitleja leidmiseks.
3. Otsustati arvata volikogu kultuuri- ja spordikomisjoni koosseisust välja komisjoni aseesimees Pavo Raudsepp, seoses tema volituste peatumisega volikogu liikmena alates 29.10.2014.a. ja komisjoni liige Kauri Piiskoppel, seoses tema isikliku avaldusega.
4. Otsustati hääletamise tulemusel lugeda valituks alatise kultuuri- ja spordikomisjoni aseesimeheks Krista Lepik. Kinnitati volikogu alatine kultuuri- ja spordikomisjon koosseisus esimees Andrus Freienthal, aseesimees Krista Lepik ja liikmed Mati Viidemann, Viivi Simonlatser, Ingrida Retsold, Kristjan Nurmsalu.
5. Otsustati kinnitada volikogu alatise eelarve- ja majanduskomisjoni liikmeks Mati Viidemann.
6. Otsustati määrata tsoonis H0788001 maamaksu määraks 2,0 % maa maksustamishinnast aastas, tsoonis H0787001 ja tsoonis H0787002 maamaksu määraks 2,5 % ja põllumajandussaaduste tootmiseks kasutusel oleval haritaval ja looduslikul rohumaal 1,0 % maa maksustamishinnast aastas.

7. Otsustati määrata sünnitoetuse suuruseks 2015. aastal 350.- eurot.
8. Otsustati võtta vastu protokolliline otsus ja edastada Väike-Maarja vallale kirjalik vastus, et Tamsalu vald ei hakka toetavaks partneriks Pandivere piirkonnas Väike-Maarja alevikku rajatava esmatasandi tervisekeskuse projekti esitamisel. Väike-Maarja vald tegi Tamsalu vallale ettepaneku hakata toetavaks partneriks Pandivere piirkonnas Väike-Maarja alevikku rajatava esmatasandi tervisekeskuse projekti esitamisel.
9. Vallavanem Toomas Uudeberg andis üle Tamsalu valla 2015.a. eelarve eelnõu projekti. 2015.a. valla eelarve eelnõud hakatakse menetlema volikogu alatistes komisjonides.
10. Anti nõusolek vallavalitsusele juriidilise teenuse kasutamiseks Tartu Ringkonnakohtule vastuskirja koostamisel. Metsamaahalduse AS esitas apellatsioonkaebuse Tartu Ringkonnakohtule Tartu Halduskohtu 07.10.2014.a. otsuse osaliseks tühistamiseks.
11. Vallavanem Toomas Uudeberg vastas volikogu liikme Mati Viidemann poolt esitatud küsimustele.
12. Kuulati T. Uudebergi infot järgmistel teemadel:
*29. novembril lõpetab Rutt Liivak perearstina tegutsemise, 01. detsembrist alustab asendusarstina Mirjam Vösaste.
* Tamsalu Vallavalitsus esitas kergliiklusteede programmile rahastamise taotluse Tamsalu-Uudeküla kergliiklustee ehitamiseks.
* Tamsalu Vallavalitsus esitas Lääne-Viru piirkonna konkurentsivõime programmi raames Tamsalu valla kohta esimese prioriteedina tööstusala taristu väljaehitamise.
*Lääne-Virumaa arengustrateegia ülevaatamine, strateegia dokument avalikustatakse Lääne-Viru maavalitsuse kodulehel.

Ursula Saar
Vallasekretäri abi

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade jäätmekava

On valminud Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade ühine jäätmekava aastateks 2015-2020. Uue jäätmekava avalik väljapanek on ajavahemikul 22.12.2014-05.01.2015 valla kodulehel, Tamsalu vallamajas ning Tamsalu, Vajangu ja Assamalla raamatukogudes . Jäätmekava tutvustav avalik koosolek toimub 05. jaanuaril kell 17:30 Tamsalu vallamaja saalis. Milleks on vaja valdadele jäätmekava ja mis on selle eesmärk? Jäätmekava on Tamsalu, Väike-Maarja, Laekvere ja Rakke valdade arengukava osa. Jäätmekavas antakse ülevaade valdade jäätmemajandusest, analüüsitakse jäätmehoolduse olukorda, püstitatakse jäätmehoolduse eesmärgid ja koostatakse tegevuskava aastateks 2015-2020. Kehtiv kohaliku tasandi jäätmekava on ka aluseks SA-st Keskkonnainvesteeringute Keskus jäätmekäitluse programmist toetusrahade taotlemiseks.

Tamsalu, Väike-Maarja, Rakke ja Laekvere valdade jäätmekavas (2015-2020) on olulised märksõnad:

- elanike keskkonnateadlikkuse tõstmine
 - sortimisharjumuste juurutamine
 - jäätmete kohtsorteerimise edendamine
 - sorteeritud jäätmete üleandmisvõimaluste loomine
 - taaskasutuse suurendamine
 - jäätmekäitluse järelevalve tõhustamine. Jäätmekäitluse järelevalvet aitab kontrolli all hoida võimalikult suure hulga jäätmevaldajate haaratus üldisesse jäätmekäitlussüsteemi ehk korraldatud jäätmeveo toimimine.
- Uue jäätmekava elluviimine aitab korrastada jäätmekäitlust, suurendada jäätmete sortimist ja taaskasutust ning vähendada prügilasse ladestatavate jäätmete koguseid ja seeläbi ka ohtlike jäätmete sattumist keskkonda.

Lembit Saart, keskkonnaspetsialist
Tamsalu Vallavalitsus, Tehnika 1a, Tamsalu 46107 Lääne-Virumaa
e-mail: lembit.saart@tamsalu.ee
Tel: 322 8446; 520 3992

Kultuurist ja üldse

Vaadates Tamsalu Ajalehe käesoleva aasta numbraid, on määrgata kindel ja selge suundumus kohalikus väljaandes valdavalt vaba aja tegevuste kajastamiseks. Samal ajal on maksumaksjal üsna raske ennast kurssi viia sellega, missugusteks tegevusteks kohalik omavalitsus valla maksumaksja raha kasutab. Aga see selleks, püüan ka olla, kasutades moodsat sõna, trenditeadlik, ja kirjutan kultuurist. Vast saan ajalehe esiküljele!? (inglisekeelne sõna trend tähendab suundumust, üldsuunda; trenditeadlik inimene on kursis, mis on ühiskonnas kaasaegne ja moodne!). Mis see kultuur siis on?! See, millest nii palju räägitakse! Mõiste tuleneb ladinakeelsest sõnast cultura ja tähendab kultiveerimist, harimist, kasvatamist, arendamist, austamist. Põhimõtteliselt on kultuuri kui nähtuse lahtiseletamine filosoofiline tegevus.

Eesti Entsüklopeedia 5. köide sõnastab, et kultuur on ühiskonnaelu eriomane korrastus, milles kajastub inimolemise ja –tegevuse kvalitatiivne erinevus mis tahes bioloogilisest eluvormist. Tervikuna võib inimkultuuri käsitada informatsiooni-süsteemina, milles mittegeneetiliste vahenditega salvestatakse, säilitatakse ja edastatakse indiviidilt indiviidile ja põlvkonnalt põlvkonnale ühiskondlikult sisukat kogemust. Kultuuris kajastub ajastute, ühiskondlik-majanduslike formatsioonide, rahvaste ja rahvuste ainelise ja vaimse arengu erilisu ja ainulaadsus. Kultuur on see, millel on sotsiaalne tähendus, see on midagi, mis on konkreetsetes kogukonnas või ühiskonnas tunnustatud, mõistetud, hinnatud, üldiselt omaks võetud.

Internetientsüklopeedia Vikipeedia määratluse järgi on kultuur kõige üldisemas mõttes inimtegevus ja selle tulemus. Kultuuri mõistet on paljukordselt defineeritud ja erinevalt käsitletud. Mõnikord seostatakse kultuuri tsivilisatsiooni mõistega ning räägitakse kultuurist kui kultuuripärandist. Kultuuri võib kõige laiemalt jaotada aineliseks ja vaimseks. Kultuur on inimühiskonda iseloomustav tegevus, inimtegevus, inimese loodu, mis eristub kogu loodusest kui sellest, mis pole inimeste loodud. Kultuur hõlmab selliseid valdkondi nagu keel, teadmised, uskused, traditsioonid, uskumused, väärtushoiakud, moraal, kombad, õigus, inimekkeline materiaalne elukeskkond jne. Inimese kui ühiskondliku olendi kultuurilised omadused antakse talle selle ühiskonna poolt, kus ta kasvab ja areneb. Inimühiskonnast isoleeritud inimolendil pole võimalik omandada kultuuri, ehkki veel 20. sajandil usuti selle võimalikkusesse. Individuaalselt omandatakse kultuur teistelt ühiskonnaliikmetelt läbi kasvatus ja õppimise; harjutamise, jälgendamise ja kordamise abil. Inimese kui bioloogilise organismi omandused on kaasa sündinud, s.t. antakse edasi pärilikkuse teel geenidega. Inimese kui ühiskondliku olendi areng toimub sünnijärgsel perioodil.

Nõukogude Entsüklopeediline Sõnastik väidab, et kultuur on ühiskonna ajalooliselt saavutatud arengutase, inimeste loovus ja võimed, mis väljenduvad inimeste elutegevuse organiseerunud vormides, samuti inimkonna poolt loodud materiaalsetes ja vaimsetes väärtustes. Kultuur hõlmab endas inimtegevuse olulised materiaalsed ja normilised tagajärjed (masinad, ehitised, tootmine, kunstiteosed, moraali- ja õigusnormid), samuti tegevustes rakendatavad inimlikud võimed (teadmised, oskused, kogemused, intellekt, moraalsed ja esteetilised tõekspidamised, maailmavaade, inimsuhted). Materiaalse ja vaimse kultuuri arengubaasiks on materiaalne tootmine, kusjuures kultuuri areng ja materiaalne tootmine moodustavad orgaanilise terviku. Viimast, nõukogulikku määratlust kultuurist, kasutan vaid selleks, et värskendada lugeja mälu ja tuletada meelde ajalukku läinud Nõukogude aega, seejuures ega selles määratluses midagi väga valesti ei olegi.

Natuke ka spordist: Vikipeedia ütleb, et sport jaguneb amatöör- ehk harrastusspordiks ja elukutseliseks (professionaalseks) ehk profispordiks. Eesmärgi järgi eristatakse tervisesporti (kehakultuuri), kus võistluslik aspekt ei ole oluline, ja võistlussporti. Viimase äärmuslik aste on tippспорт. Võistkondlik tippспорт on suurel määral äriline, kus sportlased on ühtlasi müügi ja ostu objektiks. Spordi meelelahutuslik külg hõlmab spordihuviliste tähelepanu ja kaasaelamise võistluste ja spordiudiste jälgimisel. Nii ajakirjanduses kui ka asjaajamises on tervisesporti ehk kehakultuuri hakatud nimetama ka terviseeliigutamiseks. Nii võistlussport kui ka terviseeliigutamine on osa inimkonna kultuurist.

Aluseks võttes entsüklopeediate määratlusi, saab öelda, et kul-

tuuri osaks on ka ümbritsev elukeskkond: see, missugused on meie tänavad, hooned, haljasalad, eluruumid ja avalikud asutused, see, kas meil on igapäevaselt võimalik kasutada puhast joogivett, saata reovesi torude abil kanalisatsiooni, kas meil on võimalik kasutada veetualetti. Kultuuri osaks on meie käitumine kodus, avalikes kohtades, koolis, tööl ja mujal, hoolitsemine oma tervise eest. Loomulikult on kultuuri osaks religioosed tõekspidamised, inimkonna ja oma rahva vaimne pärand, sellest osasaamine ja sellega tegelemine. Kultuuri osaks on ka see, kuidas ühiskond väärikalt ja lugupidavalt hoolitseb nende eest, kes seda ise ei suuda: lapsed, eakad, haiged ja puudega inimesed. Kultuuri osaks on ka olla hea kodanik, hea lapsevanem, hea laps, hea töötaja, hea maksumaksja. Ühiskonna iga liige peab jõukohaselt panustama ühiskonna arengusse, aga mitte olema parasiitlik tarbija ja omakasupüüdlik toetus-tenõudja vallalt, riigilt, teistelt kodanikelt! Kultuuri osaks on meie keelekasutus, teadmised oma riigi ja inimkonna ajaloost. Kuidas me saame teha vastutustundlikke otsuseid, kui meil puudub mõistmine sellest, miks me (ühiskond) täna elame nii nagu elame!?

Üllatavalt huvitav tõdemus, arvestades meie komisjoni nime- tust! Kas meie komisjon tegeleb kogu inimühiskonda iseloomustava tegevusega?! Kas me tegeleme selliste valdkondade- ga nagu keel, teadmised, uskused, traditsioonid, uskumused, väärtushoiakud, moraal, kombad, õigus, aine- line pärand?! Kas vallaasutused, milles toimub meie elanike vaba aja sisustamine, tegelevad kõige sellega, millest eespool juttu?!

Vallavolikogu kultuuri- ja spordikomisjoni töövaldkonda kuulub Tamsalu kultuurimaja ja spordikompleksi, Tamsalu, Assa- malla ja Vajangu raamatukogude, Porkuni paemuseumi, valla noorsootöö, kodanikuühenduste ja vaba aja ürituste tegevuste analüüsimine ning vastavate ettepanekute esitamine voliko- gule. Samas pole juttugi sellest, et komisjon tegeleb inimühis- konda iseloomustavate tegevustega ja valdkondadega nagu keel, teadmised, uskused, traditsioonid, uskumused, väärtus- hoiakud, moraal, kombad, õigus, aine- line pärand. Hästi, hästi, ennetades tähelepanelikku ning rahutuks muutuvat lugejat, tunnistatan, et intrigeerin vallakodanikku sihilikult. Meie komis- joni õige nimetus oleks vaba aja tegevuste komisjon. Seega, säilitan kaine mõistuse ning kirjutan vaba aja veetmisest ja sel- le korraldamisest Tamsalu vallas.

Komisjon on korraldanud esimese tegevusaasta jooksul kok- ku 11 koosolekut nii Tamsalu vallamajas kui ka erinevates vallaasutustes. Tegeletud on erinevate teemadega. Osalesime valla 2014.a. eelarve eelnõu menetlemises ja ettepanekute esi- tamises. Vaatasime läbi kodanikuühenduste taotlused toetuste eraldamiseks ning tegime oma ettepanekud. Komisjon osaleb aktiivselt koos teiste komisjonidega aruteludes ja tegevustes, mis on suunatud meid ümbritseva elukeskkonna järjekindlale parendamisele ja kaunimaks muutmisele. Ehk siis oleme aru- tanud seda, kuidas saavutada kultuurset elukeskkonda Sellega seoses arvati, et võiks alustada head eeskuju näidanud kinnis- tuomanike tunnustamisega. Kultuuri- ja spordikomisjon tegi ettepaneku Korteriühistu Lurichi korterelamu Kesk 12 tunnus- tamiseks. Kõnealune korterelamu on täielikult renoveeritud ning on hetkel kõige kaunima välisilmega kortermaja Tam- salus. Meie komisjoni ettepanek oli konkreetset korterelamut tunnustada volikogu esimehe ja vallavanema tänukirjaga ning rahalise preemiaga summas 200 eurot.

Tamsalu kultuurimaja tantsurühmal KAIREE osutus võima- likuks esindada Eestit ja selle rahva tantsukultuuri käesoleva aasta septembris Kreekas toimunud rahvusvahelisel laste- ja noorte folkloorifestivalil „Hanioti 2014“. Komisjon pidas õi- geki toetada rühma folkloorifestivalil osalevaid õpilasi ja üli- õpilasi osamaksu suuruses summas, ehk igale osalejale 132 €. Kokku moodustas toetussumma 3300 eurot.

Komisjon on teinud volikogule oma ettepanekud nii Tamsalu Tänuraha kui valla parima noorsportlase kandidaatide osas. Volikogu käesoleva koosseisu kultuuri- ja spordikomisjoni avakoosolekul 19.12.2013.a. väljendati vaba arutelu käigus arvamusi valla kultuuri- ja spordiasutuste töö ja olemasolevate probleemide üle üldiselt ning jõuti alljärgnevate vabalt sõnas- tatud järeldusteni. Vähe on maaomavalitsusi, kus on nii head tingimused vaba aja sisukaks veetmiseks nagu seda on meil: basseini- ja spordikompleks, kultuurimaja, terviserajad, raa- matukogud, koolide võimalused! Volikogu kultuuri- ja spor- dikomisjon peab nägema kogu vaba aja sisustamisega seotud valdkonda tervikuna ning paigutama selle valla toimimisse üldiselt. Seejuures arvestades viimase 23 aastaga toimunud muutusi ja kujunenud reaalsust. Komisjon peab analüüsima valla kultuuriasutuste hoonete mahtusid, funktsionaalsust, ka- sutuskoormusi, tööhoidmise maksumust ja vajadusi vallale, samuti valla sissetulekute muutusi ja inimeste käitumisharju- musi ning esitama vastavasisulised ettepanekud volikogule. Elu Eestis ja inimeste käitumine on muutunud viimase 23 aas- taga täielikult (kohalikud omavalitsused taastati 1991. aastal). On tõsiasi, et Eesti Vabariigi ja sealhulgas Tamsalu valla rah- vaarv on drastiliselt vähenenud. Tamsalu vallas on vähenemine ümmarguselt 29%. Optimismiks, et see protsess meil järgneva 10 aastal jooksul aeglustub, vist ei ole. Seega see tendents jät- kub ka täna ning suure tõenäosusega lähitulevikus. Käesoleval ajajärgul on inimeste huvid, elustiil ja harjumu-

sed täielikult muutunud, töö ja igapäevaelu on väga pingeline. Tamsalust väljaspool töötavad inimesed ei jõua lihtsalt füüsi- lisele aastate kaupa kasutada meie vaba aja veetmiseks mõeldud võimalusi. Suure osa inimeste õhtusest ajast võtab virtuaalma- ailm, televisioon, teater, kodus lugemine, aiatööd ja kodukau- nistamine. Vaba aega veedetakse sageli väljaspool elukohta. Palju reisirakse ning tegeletakse terviseeliigutamise- ga. Seejuures on need inimesed korralikud ja head maksumaksjad.

Vallavõimu jaoks tõuseb päevakorda vajadus tegeleda valla vaba aja veetmise asutuste hoonete otstarbekuse ja optimee- rimise küsimustega. On ülejõukäiv luksust pidada kalleid ala- koormatud rajatisi, tulevikus on otstarbekas koondada tegevusi mitmfunktsionaalsetesse kompleksidesse. Samas on äärmiselt tähtis, et vald ka edaspidi pakuks kohalikele rahvale võimalusi kvaliteetselt vaba aega sisustada. Seniajani on paljude linna- de ja valdade poolt pakutavad teenused sageli hoonepõhised (konkreetne tegevus kindlas Nõukogude ajast pärit hoones). Käesoleval ajal tuleb esikohale tõsta optimeerimine igas mõt- tes, kvaliteet ja koos sellega teenusepõhine tegevus, ehk siis mitte siduda vabaaja tegevusi kindlate hoonetega.

Tamsalu valla sissetulekud vähenesid alates majandussuru- tise algusest 2009. aastal. Tamsalu valla eelarvesse laekus suurim summa üksikisiku tulumaksu 2008. aastal. Järgvatel majanduskriisi aastatel on üksikisiku tulumaksu laekumine vähenenud. Uus kasv algas 2011.a., kuid käesolevaks aastaks pole 2008.a. tase veel saavutatud. Üksikisikute sissetulekutelt arvestatav tulumaks mahult suureneb, kuid vallast lahkuvad isikud vähendavad vallale laekuvat tulumaksu. Seejuures on vallaasutuste ülalpidamiskulud kasvanud, samuti on kasvanud vallaasutuste töötajate töötasud. Valla netovõlakoo- rumuse tase oli 2012. aasta lõpuks 50,26%, seega on Tamsalu valla laenu- koormus maksimaalselt lubatu (60%) lähedal.

Kuidas siis komisjoni hinnangul meie elanike huvid, elustiil, harjumused ja tööelu muutumine on mõjutanud valla vaba aja veetmise asutuste tööd?!

1980. aastatel video kui tehniline nähtus alles hakkas kodu- kasutuses levima, polnud arvuteid, välisreisid olid olematud, Tamsalus puudus kino. Kultuurimaja oli väga populaarne kü- lastuskoht teatrietenduste, kontsertide ja muude täissaali kok- kutoovate ürituste nautimiseks. Hoone ülalpidamiskulud olid madalad ning finantseeritud riiklikest allikatest. Nõukogude Liidu hiilgeajal Rakvere Rajooni TSN Täitevkomitee otsuse kohaselt ehitatud 400 kohalise saaliga ning paljude abiruu- midega Tamsalu kultuurimaja oli Nõukogudeaegse kultuuri- poliitika sümbol ja teenis eesmärki, milleks oli „tõelise sot- sialistliku rahvakultuuri jõudmine massidesse“. Nõukogude kultuuripaleed pidid olema esinduslikud ja suurejoonelised hooned, kus siis ideoloogiliselt „vormiti nõukogude rahva üht- set kultuuri“. Asulates puudus veevärk ja korralikud tänavad, oli kaupade defitsiit, inimesi ei lubatud välismaale, kuid kul- tuuripalee pidi olema! Tamsalu kultuurimaja teenindas Nõu- kogude ajal Rakvere rajooni lõunaosa ja osa Paide rajoonist. Ettevõtete ja majandite bussid vedasid rahvast Tamsalu kultuu- rikombinaati üritustele. Täna on see kõik lõppenud. Kul- tuurimaja kasutamine suurüritusteks on minimaalne. Täna on kultuurimaja muutunud praktiliselt ainult ringide tegevuse kohaks. Seoses sellega, et nii Tamsalu Gümnaasiumis kui ka spordikompleksis on piisavalt vabu ruume harjutamiseks (s.h. pesemisevõimalustega), on otstarbekas viia ringide tegevus üle Tamsalu Spordikompleksi ja Tamsalu Gümnaasiumisse. See on ümberkujundamise juures tähtsaim moment! Ka valla suurüritused on võimalik korraldada Tamsalu Gümnaasiumi saalis. Näiteks: käesoleva aasta kevadel toimus Tamsalu Nais- koori väga meeleolukas ja ilus aastapäevakontsert Tamsalu Gümnaasiumi aulas. Kultuurimaja hoone ja selle tehnilised süsteemid on väga halvas tehnilises seisukorras, kuid komp- leksi pole otstarbekas valla poolt rekonstrueerida, sest see on väga kallis. Hinnanguliselt läheks hoone täielik renoveerimine maksma ligikaudu kaks miljonit eurot. Vallal lähima viie aasta jooksul (aga suure tõenäosusega isegi pikemas perspektiivis) need vahendid puuduvad. Remontides hoonet paarikümne tu- hande või isegi saja tuhande euro kaupa kümme aastat järjest teeb asja lõppkokkuvõttes veel kallimaks. Ja kas ikka tasub ringide tegevuskoha korrashoidmiseks teha selliseid tohutuid kulutusi?! Vald ei jõua ja ei ole otstarbekas sellist suurt alaka- sutatud hoonet üleval pidada

Seni kultuurimaja tööhoidmiseks kulunud 150000 – 160000 eurot aastas on otstarbekas tulevikus jagada pooleks. Seejuures ligikaudu pool summast võiks eraldada vaba aja veetmiseks. Suurenevad ju ringide ja töötajate siirdumisel teistesse asutus- tesse viimaste kulud, sest töötajad ja ringijuhid läheksid koos ringidega uutesse tegevuspaikadesse. Teise poole summast aga võiks suunata tegevustele, mis on mõeldud vallas ettevõtluse arendamiseks ja töökohtade tekkimisele kaasaaitamiseks. Esi- mesel aastal võiks kõnealuse summaga ehitada raamatukogu ruumid vallamajja. Tulevikus, juhul, kui on vajadust, võib ka vallamajas asuva ja hetkel konserveeritud saali valmis ehitada. Kultuurimaja kompleks on alakasutuses ja vallamaja on suures osas kasutuseta (välja ehitamata). Samast summast on võima- lik eraldada kuni 10 000 eurot aastas laste- ja noorte kultuu- ri- ja sporditegemise toetamiseks. Kultuurimaja hoone oleks otstarbekas kas müüa või rentida kodanikuühendustele.

Kultuurist ja üldse

Seejuures Tamsalu spordikompleksi kasutatakse tunduvalt aktiivsemalt. Inimeste töö sisu on muutunud tubasemaks- rohkem istutakse ja vähe liigutakse. Samas on töö äärmiselt stressirohke. Nimetatud põhjustel soovib rahvas hoolitseda oma tervise eest ning valikuid kultuurimaja ja spordikompleksi vahel tehes otsustatakse sageli spordikeskuse kasuks. Seda eesmärgiga kasutada nappi õhtust aega terviseeliigutamiseks. Tamsalu spordikompleksi on täielikult renoveeritud ning hoone tehniline seisund on hea.

Raamatukogusid kasutatakse üsna aktiivselt. Põhjuseks on see, et raamatud on märkimisväärselt kallid ning neid ostetakse kodusesse üsna minimaalselt. Seejuures on Assamalla ja Vajangu raamatukogud kujunenud ka külaelu keskusteks. Mõlema raamatukogu ruumid on heas korras. Tamsalu raamatukogu asub Tamsalu Kultuurimajaga ühes hoones. Raamatukogu ruumid on halvas ehitustehnilises seisukorras ning vajavad hädasti remonti. Vaatamata lugejate arvu vähenemisele, lugejaid siiski jätkub. Praeguseid ruume oleks otstarbekas remontida vaid koos Tamsalu Kultuurimaja ruumidega. Otstarbekas on rajada Tamsalu raamatukogu jaoks ruumid Tamsalu vallamajja, kus on piisavalt vabu ruume.

Porkuni paemuuseum on omalaadne kultuuriasutus, kus 2013. aastal värskendati ekspositsiooni. Porkuni Paemuuseum asub Porkuni külas keskaegse linnuse säilinud tornis ja naabermajas. Käesoleval ajal on otstarbekas jätkata valla poolt muuseumi pidamist. Juhul aga, kui valla tulubaas aheneb ka edaspidi, tekib vajadus võtta seisukoht muuseumi pidamise otstarbekuse osas. Hoides kokku Tamsalu Kultuurimaja mittevajalikuks remondiks planeeritavad vahendid saaks kohalik võim võimaluse optimeerida vabaaajategevustega seotud tegevuskulusid, seejuures sedalaadi teenust edasi osutades. Samaaegselt tekib võimalus tõsiselt tegeleda päevakorras oleva Vajangu koolihoone rekonstrueerimisega multifunktsionaalseks (mitmeotstarbeliseks) kesku-sehooneks, kus töötaksid küla ja piirkonna vajadustele vastav kool, lasteaed, raamatukogu, velskripunkt, kodanikuühendused. Suurim planeeritav muutus kätkeb endas hoonekompleksi rekonstrueerimist selliselt, et sinna paigutada valla hooldekodu. Pole otstarbekas hoida mitut alakoomatud hoonet; tuleb koormata 100%-liselt olemasolevad ja vallale perspektiivselt vajalikud hooned. Pigem tuleb mõelda vaba aja veetmise võimaluste parandamiseks külades, kus töötaksid kas väikesed rahvamajad või rahvamaja rolli täitvad ruumid külakeskustes. Nõukogude perioodi eelse Eesti kultuurimaastikule ei olnud suured kultuurimajad omased.

Volikogu kultuuri- ja spordikomisjon tegeleb ka temaatikaga, milleks on erinevate kodanikuühenduste rahaline toetamine valla poolt. Samas on alati õhus küsimus: miks peaks maksu-maksja raha kulutama täiskasvanute vaba aja veetmisega seotud kulude katmiseks?! Tehakse seda ju enda jaoks! Paljud ringid, kes tegutsevad praeguses kultuurimajas, Tamsalu ja Vajangu koolides, spordikompleksis, saavad vallalt toetust tasuta ruumide ja pesemisvõimaluste näol. Eraldi teema on laste ja noorte vaba aja veetmise (nii laulu-, tantsu- kui spordiringid) ja eesti rahvusliku kultuuripärandi säilitamise toetamine. Kohaliku omavalitsuse kohustused on sätestatud Kohaliku omavalitsuse korralduse seaduses. Kohalik omavalitsus ei pea tegelema vaba aja sisustamisega nii-öelda „algusest lõpuni“! Selles valdkonnas peab suurem roll jääma kodanikuühendustele ja samuti erasektorile.

Tegelikult on Tamsalu probleemiks mitte vaba aja veetmise võimalused või nende puudumine vaid töökohad. Nagu ühel seminaril üks Eesti Maaülikooli majandusõppejõud nentis: on kolm asjaolu, mis hoiavad inimest tema elukohas! Need on: töökohad, töökohad ja töökohad. Kui inimesel on huvitav töökoht ning ta on rahul töötasuga, kui ta on rahul ümbritseva füüsilise elukeskkonnaga, siis tunneb ta huvi ka vaba aja veetmise võimaluste ja nende mitmekesistamise vastu. Meie kandi inimestele on oluline teada, et töökohad on ka väljaspool Tamsalu. Vabu töökohti on Tapal, Väike-Maarjas, Rakveres ja mujal. Täna sees maailmas ei ole enam nii ja ei saa loota, et töökoht on kodu kõrval. Valla tööealine hetkel mittetöötav rahvas, jälgige hoolikalt töökohtade olemasolu ja uute tekkimist meil ja naabervaldades ning püüdke tööd saada! Samaaegselt püüab Tamsalu omavalitsus teha kõik selleks, et meelitada piirkonda investeringuid uute töökohtade tekitamiseks. Töö ongi see, mis hoiab inimest sotsiaalses mõttes aktiivsena, tagab võimaluse osa saada kultuurist kui inimühiskonda iseloomustavast tegevusest ning annab moraalse õiguse küsida nii vallalt kui ka riigilt. Omavalitsuse ülesanne aga on teie maksude eest tagada teile kultuurne elukeskkond ja seda igas mõttes!

Komisjoni ettepanekud on esitatud volikogule oktoobrikuu istungil. Jään ootama vastukajasi. Kindlasti räägime kõikide asjast huvitatud isikutega. Rõhutan, käesoleva ülevaate koostamine ja konkreetsed ettepanekud ei ole suunatud ei isikute ega ringide tegevuse vastu. Juttu on sellest, et Tamsalu kultuurimaja näol on tegemist liiga suure ja kuluka rajatisega ning selle omanine ja ülalpidamine ei ole pikemas perspektiivis vallale jõukohane. Kultuur on ka see, kui diskussioonis osalevad kogukonnaliikmed suudavad oma seisukohti argumenteeritult kaitsta avalikes väitlustes, mitte ei levita oma arvamust kuulujutu tasandil.

Soovin kõigile ilusat jõuluaega ja edukat saabuvat uut aastat!

Lugupidamisega

Andrus Freienthal
Tamsalu Vallavolikogu
kultuuri- ja spordikomisjoni esimees

Valmis üle miljoni euro maksnud Tamsalu alajaam

Vallavanem Toomas Uudeberg tutvumas uue alajaamaga

11. novembril võttis Elektrilevi ehitajalt vastu täielikult uuendatud Tamsalu piirkonnaalajaama, millega paraneb elektrivarustuse kindlus ligi 2100 Lääne-Virumaa majapidamisele ja ettevõttele. Alajaama uuendamistööde kogumaksumuseks kujunes 1,12 miljonit eurot.

1960ndatel kasutusele võetud ja vananenud alajaama asemele ehitati uus alajaamahooned koos 35- ja 10-kilovoldiste jaotusseadmetega ning paigaldati keskkonna- ja elektriohutust parandavad seadmed.

„Tamsalu alajaam on piirkonna elektrivõrgu tähtis sõlmpunkt, mille olulisus tõuseb esile just lähipiirkonna suuremahuliste hoolustööde või ulatuslike rikete korral kui saame teha ümberlülitusi Lääne-Virumaa ja väikse osa Järvamaa majapidamiste elektrivarustuse kiireks taastamiseks,“ selgitas Elektrilevi juhatuse liige Jaanus Tiisvend investeringu vajalikkust. Tamsalu ja Tapa valla aga vajadusel lisaks Väike-Maarja või Ambla valla majapidamisi elektriga varustava uue alajaama ehitas Merko Infra AS. Ehitustööd Tamsalus, Paide maantee ääres asuvas alajaamas algasid 2013. aasta kevadel. „Uute seadmetega õnnestus uus alajaam mahutada oluliselt väiksemale maa-alale, parandada alajaama territooriumi välisilmet ja kõige tähtsam, tõsta võrgu töökindlust vähemalt järgmiseks neljakümneks aastaks,“ ütles Jaanus Tiisvend.

Kaarel Kuusk
Elektrilevi kommunikatsioonispetsialist
Tel: 52 85 049 www.elektrilevi.ee

AASTA LÕPU JA UUE AASTA ALGUSE KULTUURIÜRITUSED

Detsember:

19.12.2014(R) kell 19.00 **KONTSET „JÕULUKUMA“** Tamsalu kultuurimaja lauluklassilt ja kergemuusikakoorilt. Pääse 1€.
20.12.2014(L) kell 20.00 **Jõulupidu Porkuni Rahvamajas**. Pääse 10€, hiljem 12€
21.12.2014(P) kell 09:00–14:00 **Jõululaat** Tamsalu kultuurimajas.
22.12.2014(E) kell 19.00 **EESTI RAHVUSMEESKOORI JÕULUKONTSERT**. Pääse 3€
27.12.2014(L) kell 19.00 **AASTALÕPUPIDU**
Stiilipidu: OO –OOO –HOROSKOOP. Kultuurimaja rühmadelt stiilsed etteasted. Peo külaliste riietus aastatest 1968-1975. Ansambel. Tants. Pääse 5.-/7.-€
31.12.2014(K) kell 0:30–5:30 **UUE AASTA PIDU**. Tamsalu kultuurimaja baaris
01-31.12.2014 Maa-arhitektuuri Keskuse **näitus: „MOODNE REHEMAJA“**. Tasuta

Jaanuar 2015:

14.12,2014(K) kell 18.00 **KINO**. Lastele animafilm „**Bamse ja röövlite linn**“ (66 minutit). Pääse 2€
14.12,2014(K) kell 19.15 **KINO**. Komöödia „**Lillede päev**“. Suurbritannia/Kuuba 2013. (1h 43 min). Pääse 3€
16.01.2015(R) kell 16.00-17.00 **JÕULUKUUSKEDE PÕLETAMINE**. Kuuse toonuile disko tasuta, teistele 2€.
16.01.2015(R) kell 18.00-21.00 **LASTE DISCO** Pääse2€,
23.01.2015(R) kell 19.00 **Lauluklassi Kontsert-eksam**. Pääse 2 €
30.01.2015(L) kell 19.00 **Ugala teater**. Etendus „**Vana Õngitseja**“. Pääsmed 11 /13 €
05.02.2015-28.02.2015 **Näitus** Riigiarhiivilt „**Metsavenna elu**“. Tasuta.

SPORDIKALENDER

27.12.2014 **Tamsalu 4. MV saalihokis**. Tamsalu Spordikompleksi võimlas.
07.01.2015(K) 16:30-18:30 **Tamsalu Suusatalv KL** tava
21.01.2015(K) 16:30-18:30 **Tamsalu Suusatalv V** paarissprint

Tamsalu vallavolikogu ootab ettepanekuid 2015.a. Tamsalu tänuraha andmiseks

Valla tänuraha antakse üksikisikutele valla rahvale osutatud eriliste teenete eest. Tänuraha saaja kinnitab vallavolikogu ja tänuraha antakse üle Eesti Vabariigi aastapäeval. Kandidaate võivad esitada asutused, ettevõtted, organisatsioonid ja üksikisikud. Ettepanek peab kindlasti sisaldama kandidaadi

ja tema tegevuse iseloomustust. **Ettepanekud esitada hiljemalt 20. jaanuariks 2015.a. e-posti aadressile:** tamsalu@tamsalu.ee **või postiga:** Tamsalu Vallavalitsus, Tehnika 1a, Tamsalu 46107 Lääne-Virumaa.

Tamsalu-Türi matkatee puhastustalgud

Kohati oli tammile kasvanud tõeline tihnik

2014. aasta on liikumisaasta. Tamsalu valla arengukavas on ühe liikumisrajana (jalgsi ja jalgrattaga) kirjeldatud ajaloolise Tamsalu-Türi kitsarööpmelise raudtee tammi. Trass läbib ka paljusid eramaid, kuid maaomanikud on olnud mõistvad ja pole liikumisele takistusi teinud. Seda enam, et enamus antud trassist on läbi aastate olnud palju-de maade jaoks kasutusel ainukese juurdepääsuteena. Lisaks tavakasutusele on antud tammil kahel aastal korraldatud üldrahvalikku jalgrattamatka Türi-Tamsalu. Samuti oli inimeste liikumisharrastuse ja tervise tugevdamiseks korraldatud tänavu liikumissari ka Vajangul ja seda just vanal raudteetammil. Et aga trassi olemasolu ja läbitavust paremini ära kasutada, korraldasime 8. novembril Vajangu lähedal tammil puhastustalgud. Puhastustööd olid maaomanikuga kokku lepitud. Töö sisuks oli aegade jooksul trassi peale vajunud puude ja võsa koristamine. Peale kolme tundi tõsist tööd võisime tõdeda, et umbes 650 m matkateed on tammil puhastatud ja liikumiseks ajaloolisel trassil juurde võidetud. Talgutel osalesid Järvo Vildersen, Raimond Paist, Mati Viidemann, Kristjan Nurmsalu, Toomas Nurmsalu, Lembit Saart, Neeme Malva ja Toomas Uudeberg. **Suur aitäh kõigile talgulistele ja head matkatee kasutamist.**

Toomas Uudeberg
vallavanem

Tagasivaade aastasse 2014

Ajakell käib ikka ühte sammu ja meile tunde väsimatult lööb. Nii mõtlikuks teeb küünlatule valgus, üks aastalõpp on jälle meie ees.

Foto: Aavo Leemets

Imekaunil talvisel 1. detsembri hommikul oli kogu Tamsalu koolipere koos aulas, et Heidi Mägi ja Kaja Raudla ettevalmistatud südamlükku adventikontserti kuulata ja lõppevale aastale tagasi vaadata.

2014. aasta on olnud sündmusterohke: on olnud meenutamist väärt aga ka raskeid päevi. Õppetöös, mis on kooli põhiülesanne, teevad rõõmu gümnaasiumilõpetajate edasised valikud, auhinnalised tulemused üleriigilistel ja maakondlikel ainekonkurssidel, heade ja väga heade hinnetega klassikursuse lõpetajad. Kiitust väärivad eelmisel kevadel oma loov-, praktilisi ning uurimistöid kaitsnud ja esitlenud 8. ja 11. klasside õpilased, edu saavutanud sportlased. Hästi on tööle rakendunud õpilaseesindus. Õpetajatele lisavad töörõõmu lapsed, kes on sõbrad raamatuga. Murekoht on õpilased, kellel puudub vastutus- ja kohusetunne õppetöös ning käitumine koolis ja väljaspool kooli on väga halb. Vi-

masel aastal on ilmnunud, et käitumisprobleemidega on üha nooremad õpilased. Palve vanematele: püüdke leida aega oma lastega tegelemiseks, teha neile õigel ajal selgeks elementaarsed käitumisreeglid, luua kodus turvaline keskkond. Lapsed, kellest kodus ei hoolita, ei hooli ka oma koolikaaslastest, on julmad ja kiuslikud. Arusaamatu on see, et mitmed vanemad ei suuda tagada oma laste korralikku koolikohustuse täitmist.

Tamsalu Gümnaasium hoiab elus pikaajalisi traditsioone, uuenena on lisandunud kahel viimasel aastal rahvus- ja maailmakultuuri tutvustavad hõimu- ning maailmanädalad. Palju on üritusi, mis kaasavad kogu kooliperet: mihklilaat, jõuluüritused, teatripäev, õuesõppepäev, kunstipäev, erinevad ainenädalad, spordivõistlused, kontserdid. Väike samm edasi on kooli eelarvest kõigile klassidele ühe õppekursiooni tagamine. Õpetajad on püüdnud leida soodsaid võimalusi õpilaste teatrisse viimiseks, kuid kahjuks ei suuda kõik vanemad oma lapsele sõiduks ja piletikks raha leida.

2014. aastal külastasid kooli mitmed huvitavad lektorid, projektide toel on külastatud muuseume, looduskeskusi ja kuulatud huvitavaid loenguid. Vilistlaste kaasalõomisega õnnestus hästi „Tagasi kooli“ fookusnädal.

Jätakuvalt on laabunud koostöö Mazsalaca Keskkooliga Lätist ja Petäjävede kooliga Soomest.

Kollektiivi lisandusid noored teatritelised õpetajad, kes tegutsevad põhitöö kõrval ringide juhendamiseks.

Õpetajad on oma teadmisi täiendanud ja silmaringi laiendanud ühistel kursustel kõikidel koolivaheaegadel, teatrikülastustel ja õppereisidel (Läti, Ahvenamaa, Lapimaa). Hooligem üksteisest, tundkem rõõmu saavutest jõuludest, olgem tegusad uuel aastal!

Tamsalu Gümnaasium

Loodusainete nädal Tamsalu Gümnaasiumis

Loodusteadusliku hariduse eesmärk on anda õpilastele teadmisi neid ümbritsevast keskkonnast, selles toimuvatest protsessidest ning arendada oskust seostada õpitut igapäevase eluga. Selle eesmärgi saavutamiseks oleme Tamsalu Gümnaasiumis lisaks tavapärasele õppetööle korraldanud loodusteadusi populariseerivaid ainenädalaid mil teeme rohkem praktilisi töid ning pakume õpilastele võimalusi kohtuda erinevate valdkondadega tegelevate loodusteadlastega. Sel sügisel tegime koostööd Tartu Ülikooli loodusteaduskonna ja Eesti Maaülikooliga.

Katrin Vaino Tartu Ülikoolist viis läbi huvitava õppepäeva kohtuteadustest „Kohtuteadused loodusteaduste tundides ehk Kes tappis Roberti“. 12. klassi õpilastele esitati lahendamiseks mõrvamüsteerium ning lahenduse otsimise käigus oli õpilastel võimalus aimu saada kriminalistika laboris toimuvast: uuriti näiteks erinevate tintide neeldumisspektreid spektrofotomeetri abil, tehti kindlaks vereplekkide olemasolu luminoolliga, eraldati DNA-d ning analüüsiti „DNA sõrmejälgi“.

Foto: Tiia Raudsepp

12. klass lahuseid valmistamas

Õpilased ise arvasid õppepäevast nii :

Õppepäev oli lahe. Kriminalistika muutus selgemaks ning tundub huvitavam. Eriti meeldis vereplekkide uurimine ning erinevate lahustega töötamine. Johanna

Toimunud ettevõtmine oli huvitav ning kaasaaharav. Põnev oli saada teadmisi kriminalistika alalt, mida varem oli ainult kaudselt televiisoriekraanilt näinud. Andres

Eesti Maaülikooli Elus Teadus projekt pakub koolidele võimalust kutsuda kooli esinema erinevate erialade doktori- ja magistriõppes olevaid üliõpilasi, kes viivad läbi oma erialale vastava õppepäeva eesmärgiga laiendada noorte silmaringi, rääkides teadusest huvitavalt ja „inimeste keeles“.

Õpituba 11. ja 10. klassi õpilastele käsitles valkude kalgendumist. Maaülikooli toiduainete tehnoloogia magistrandid näitasid, kuidas igaüks saab kodus keefirist kohupiima valmistada ning õpilased said valmistatud kohupiima ka maitsta. Paljudele oli üllatuseks, et see kõlbaski süüa ning oli isegi maitsev.

5. klassi õpilastel oli võimalus osaleda õpitoas Metsamarjad, kus tutvustati meie metsades kasvavaid marju ning nende kasvukohti, valmistati moosi ning sõõdi keedetud moos ka ühiselt ära.

Loodusviktoriini otsustasime sel õppeaastal läbi viia uudsel moel – nimelt kasutasime õpilaste elus nii olulist nutitelefoni. Palusime telefoni laadida aplikatsioon QR Code Reader ning peitsime viktoriiniküsimused QR koodi. Küsimused olid parajalt rasked ning nõudsid üksjagu peamurdmist. Väga tore, et nutikaid lahendajaid oli lisaks põhikooli õpilastele ka algklassidest. Lisaks viktoriinile toimus ka kooli loodusainete olümpiaad.

Nii viktoriini kui olümpiaadi parimad saate teada QR koodi lahendades.

Anneli Tell, Tiia Raudsepp

Maailmanädal Tamsalu Gümnaasiumis

Maailm meie ümber muutub, kui me teda puutume, ja me ise muutume, kui see maailm meisse puutub.

Peeter Volkonski

10.-14. novembrini toimus Tamsalu Gümnaasiumis järjekordne maailmanädal, mille jooksul laiendati teadmisi maailmahariduse vallas ja tegeldi heategevusega.

Esmaspäeval oli 8.-12. klassi õpilastel võimalus laiendada oma teadmisi ja silmaringi kohtumisel Kristi Ockbaga, kes rääkis Jeemenist, islamist ja araabia keelest ning kultuurist. Lisaks huvitavale ja teadmisi laiendanud vestlusele sai igaüks sai proovida kirjutada oma nime araabia keeles. Kerge see just polnud, aga nii mõnelgi tuli päris hästi välja.

Teisipäeval oli külaliseks Veronika Svištš MTÜ Mondost, kes rääkis olukorrast Ukrainas ja abist sisepagulastele. Valmis ka näitus teemal *Eestlane läbi stereotüüpide prisma*. Kogu koolipere osales heategevuslaadal kas müüjatenähtena või lihtsalt laadaliste-ostjatena.

Kolmapäeval oli kõikidel õpilastel võimalus kuulata Varjupaigataotlejate Majutuskeskuse juhti Jana Selesnevat. Varjupaigataotlejate Majutuskeskus (Vao Keskus) korraldab varjupaigataotlejate majutamist ja muid toimetulekuvõimet toetavaid ja säilitavaid teenuseid isiku rahvusvahelise kaitse menetluse ajal. Keskus pole Tamsalust kuigi kaugel, kuid teadmised sellest on paraku napid. Seetõttu oli kohtumine väga vajalik ja hariv.

Päeva lõpetas heategevuskontsert, kus esinesid Kaja Raudla ansambel, Sirje Luige kanneldajad, Kadri Kase lauljad, Siret Kristeli ja Kerli Relli tantsutüdrukud, Diana Tiitsmaa flöödil, Taavi Luik ja Kerstin Nurmsalu klaveril. Kontsert pakkus elamuse kõigile kuu-

Rühmatöö Elizabeth Kasa-Mälksoo inimõiguste töötoas

Projektikohtumine Bulgaarias

Tamsalu Gümnaasium osaleb rahvusvahelises Erasmus+ programmi projektis „Choose Your Future“. Projekt on seotud majandus- ja karjääriõpetusega. Projekti koordinaatoriks on Angel Karaliychevi nimeline Keskkool Bulgaariast. Partneriteks on veel koolid Lätis, Türgis, Taanis, Rumeenias ja Poolas.

16.-22. novembrini toimus Bulgaarias rahvusvaheline projektikohtumine, mille käigus täpsustati projekti tegevuskava ja kavandati projekti logo.

Järgnevalt Keiti Kleitzi ja Maiken Kõivu muljeid nädalast Stražitsas:

Bulgaarias veedetud aeg oli väga tore ning huvitav. Meil oli võimalus tutvuda uute inimestega ning kuna õõbisime peredes, saime näha selle riigi kultuuri ja tavaid ning proovida bulgaaria toitu, mis oli väga omapärane. Bulgaariasse jõudnud, ootas meid meeldiv üllatus. Toimus tervituskontsert, kus bulgaarlased laulsid iga riigi tuntud laule. Eesti keeles lauldi Koit Toome ja Getter Jaani laulu „Rannamaja“.

Meie ülesandeks oli välja mõelda projekti logo ja tutvustada oma kooli ning kodukohta. Külastasime mitmeid huvitavaid kohti, sealhulgas kohalikku paberivabrikut ning Veliko Tarnovo linna. Viimasel päeval avanes meil võimalus näha ka Bulgaaria pealinna Sofiat,

lajatele.

Neljapäeval täiendati teadmisi Rahvusvahelise Punase Risti ajaloost ja tänapäevast, Rahvusvahelist Humanitaarõigusest ja Eesti Punase Risti tegemistest. Küläs oli Indrek Simisker. Neljapäevaks olid 1.-5. klassi õpilased (iga klass eraldi) ette valmistanud nukuenduse *Käpiknukud jutustavad Aafrika muinasjutte*. Ette kantud lood olid kirjutanud Aafrika lapsed ja iga loo sõnumist oli midagi õppida ning meelde jätta.

Nädalale pani punkti reedel toimunud kohtumine Elizabeth Kasa-Mälksooga. Räägiti inimõigustest.

Heategevuslaada ja -kontserdi tulu ning õpilasesinduse taarakampaaniast saadud raha kantakse MTÜ MONDO Tarkusefondi, et toetada meie sõpruskooli, Munganga Keskkooli (Shianda provints, Keenia) ühe õpilase õppimisvõimalusi keskkoolis.

Eelmisel aastal ehitati meie heategevusliku toetuse eest koolile kaks tõeliselt hädavajalikku WCd.

Arvan, et maailmanädal läks igati korda ja pani meid nägema ja mõistma asju, mida me tavaliselt ei näe või ei taha näha ega mõista, ning tõi meid lähemale globaalprobleemidele. Tahan tänada Tamsalu Gümnaasiumi juhtkonda, õpetajaid ja õpilasi, Tamsalu Kultuurimaja lauluklassi ja ringijuhte ning kõiki teisi, kes maailmanädala õnnestumisele kaasa aitasid.

Lisan, et 6.b klass ühines MTÜ Toidublogiga ja nende teemaks toidiblogis on „Leib“.

Plaanis on kevadel korraldada HeaTeoTööpäev koostöös Kullenga käbikuivatiga ja nii-

moodi taas toetada Tarkusefondi.

Anne Kraubner
Tamsalu Gümnaasiumi õpetaja

Foto: Mari-Ann Virunurm

Anne Kraubner, Maiken Kõiv, Keiti Kleitz

Foto: Maiken Kõiv

Projektikohtumisest osavõtjad Sofias Aleksander Nevski katedraali ees

**LUMEHELVES ÄRA
SULAB SILMAPILK.
KOGU TEMA SÄRA
ON VAID VIHMATILK.
MUSTAST JÄLLE VALGEKS
ON ÜKSAINUS SAMM.
SEE ON ILMA PALGEIST
KÕIGE ILUSAM ...**

/Viivi Luik/

KAUNEID PÜHI JA ILUSAT UUT AASTAT SOOVIB TAMSALU LASTEAED KRÕLL!

Krõlli Lasteaia laste isad on maailma parimad

Isaks ei saada lapse sündides. Isaks olemine algab juba enne lapse sündi ning seda oskust lihvivad isad kogu elu. Isaks olemine on suur vastutus, aga see annab ka tohutult tagasi. Isad suudavad laste eest hoolt kanda sama hästi kui emad, sest vanemlikud oskused omandatakse nõ töö käigus. Mehed, kes elavad koos oma lastega, elavad tervislikumalt ning nende üldine vaimne heaolu on suurem. Küllap tuleb see sellest, et lapsed annavad isade elule mõtte. Isadepäeva eel olid Tamsalu Lasteaia Krõll pered oodatud spordikompleksi isadepäeva pereõhtule. Kui kõik olid suures võimlas oma pesapaigad leidnud, võis pidu alata. Pärast avasõnu ja terelaulu said kõik osalejad muusikaõpetaja Andra eeslaulmisel regilaulu kaasa lauldes teada, mis ees ootab. Südamsoojendav oli isade ja laste laulumäng „Kullapai“. Järgnes meeleolukas ühisvõimlemine Holgeri ja liikumisõpetaja Maariti ettenäitamisel. Iga isa võimles paaris oma lapsega, mõni isa ka kahe lapsega. Edasi järgnesid sportlikud mõõduvõtmised. Kõige pisemad said isade seljas ratsa sõita ja teki peal kiiret „kelgusõitu“ nautida. Suuremad lapsed moodustasid isadega paarisid ja võistlesid teatevõistlustel, mis nõudsid osavust, kiirust ja kannatlikkust. Lustlik oli ka laulumäng, kui muusika katkedes tuli isadel suures summas leida kiiresti oma laps. Ja kätte oli jõudnud õhtu tähtsaim osa – maailma parima isa väljakuulutamise! Seda momenti olid lapsed kannatamatult

oodanud, et oma kallile issile üle anda enda kaunistatud tännukiri. Tiitli pälvisid kõik ligi nelikümmend isa, kes koos lastega olid suurepärase õhtu veetnud.

Meie lasteaia kollektiivi suured tänusõnad kuuluvad osale-
nud peredele – te olite väga vahvad ja tublid! Aitäh Tamsalu
Spordikompleksi personalile lahke vastuvõtu ja abi eest!

Viiu Uudam
Tamsalu Lasteaia Krõll direktor

„Kullapaid on isside kukil“

Foto: Viivi Uudamo

Säravaimad hetked Säase lasteaias

Novembrikuine hämarus sundis meid mõtlema, kuidas peletada eemale vägisi ligihiilivat nukrameelsust. Nii võtsimegi ette igasuguseid lõbusaid asju. Kõige säravamateks olid sel pimedal novembrikuul isadepäeva peod.

Kuna meie õpime sel õppeaastal muinasjutu kaudu, siis käisid isadepäeval Põrnikate, Ritsikate ja Lepatriinude rühma lastel ja isadel külas „kolm karu ja hall hunt“. Karu-pere oli heatahtlik, küpsetas kooki ja käis lastega „metsas“ jalutamas. Hunt oli aga krutskeid täis, ehmatas lapsi, aga samas võlus neile ka maitsevaid küpsiseid. Lastel oli lusti laulda, tantsida ja isadega mängida. Pisikesed sõimelapsed mängisid oma pille sellise tõsidusega, et see tõi kõigile naer-ratuse näole. Nelja-aastased lapsed laulsid saali kajama ja ega kolmesedki palju alla jäänud. Peo lõpus taastati oma energiat hundi võlutud küpsistega. Väikeste laste pidu oli väga armas.

Liblikate ja Mesimummide rühma isadepäeva peole tulid külla Suur-Peeter ja Väike-Peeter. Need olid vallatud tege-lased, kes tõmbasid peo käima, mängisid laste ja nende isa-dega ning kuulasid, kuidas lapsed laulsid ja tantsisid. Koos isadega korraldati igasuguseid põnevaid mängu. Kõige vah-vam oli aga ühine pillilugu, kus isade pillideks olid tühjad kilekotid. See oli tõeline elamus!

Vanemate laste pidu oli väga lõbus ja tore.

Kadripäeval tulid Tamsalu Lasteaia Krõll külla kad-risandid. Hallis hommikus mõjusid lumivalged tegelased meeliülendavalt. Nad keerlesid ja pöörlesid oma mängudes, jagasid tarkusi ning vedasid meie maja rahva endaga kaasa.

Oli laulu, tralli ja lõbusaid mängu. Aitäh külalistele!

Vähehaaval kattub maa lumega ja päkapikud hakkavad üha sagedamini akende taga käima. Meil seisavad nad see-kord akendel ja vaatavad lastele otse näkku, kas nad käi-tuvad ikka nii korralikult, et jõuluvanal ka meie majja asja oleks.

Jõulupidudeni on aga veel natuke aega ja seni jõuame süüa jõuluputru, pidada laata, käia Vudila jõulumaal ja kuulata-vaadata igal esmaspäeval, mis rühmadel jõuluhommikuteks ette on valmistatud. Palju saginat enne jõulupühi, et siis saaks rahulikult maha istuda, pühadest rõõmu tunda ja oma kõige lähedasemaid mees pidada.

Õnnelikku jõuluaega kõigile!

Lia Klaas
Säase lasteaia direktor

Kadridega tantsuringis

Foto:Lia Klaas

Muutustest Tamsalu Tervisekeskuses...

Fotod: Aavo Leemets

28. novembril olid Tamsalu Tervisekeskuses viimast päeva tööl kauaaegne perearst Ruth Liivak ja pereõde Riina Kesküll. Doktor Liivak on olnud Tamsalus arsti-na tööl juba alates aastast 1978, kohe peale ülikooli lõpetamist. Riina Kesküll alustas tööd meditsiini alal juba 1973.a. Tamsalu Ambulatooriumis.

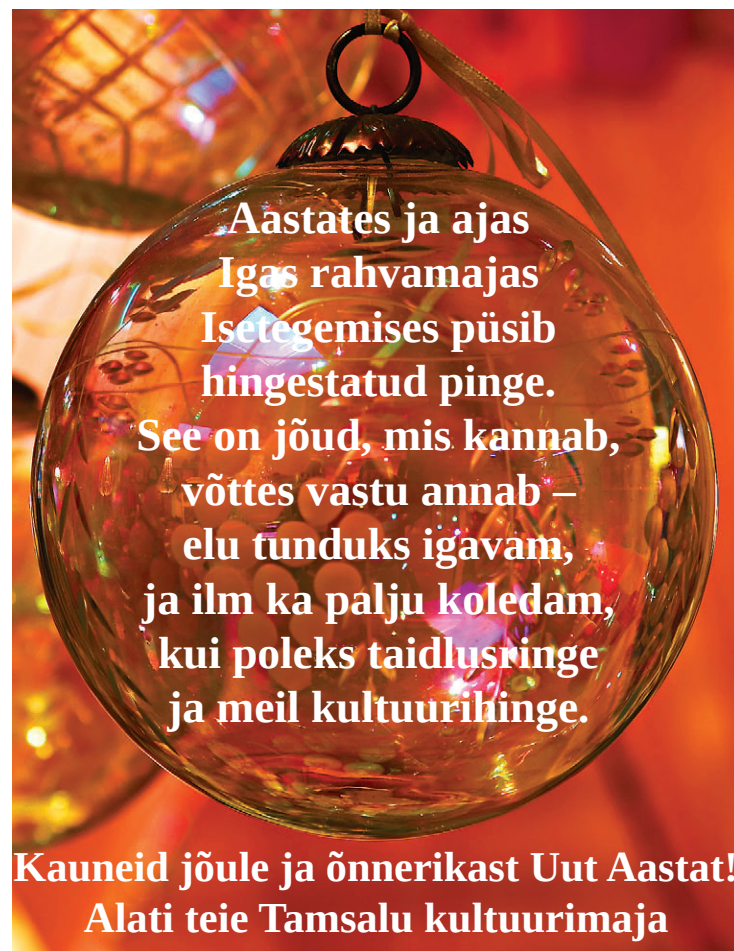
Palju õnne ja tervist neile edaspidiseks! Häid jõulupühi ja lõbusat aastavahetust!

Lilli ja tänusõnu tooma olid tulnud Lääne-Viru maa-vanem Marko Torm, Tamsalu vallavanem Toomas Uudeberg, Tamsalu valla volikogu esimees Vardo Arusaar ja sotsiaaltööspsialist Milvi Veebel.

1. detsembrist on Tamsalus uus perearst, doktor Mirjam Vösaste.

Doktor Vösaste on pärit Lääne-Viru-maalt, Rakverest. Ta töötab Tamsalu Tervisekeskuses 2015.a. augustikuu lõ-puni. Septembrist läheb ta uuesti kooli, uut eriala omandama.

Tema poolt Tamsalu valla elanikele ter-vist ja häid jõulupühi ning soovitus jõu-luroogadega mitte üle pingutada!

**Kauneid jõule ja õnnerikast Uut Aastat!
Alati teie Tamsalu kultuurimaja**

JÕULUKINGIKS TURVATUNNE!

Parim koht jõulude veetmiseks on kodu. Lõhnav kuusk, küünlad, sä-risev ahjupraad ... Kodus on hea ja turvaline, aga seda vaid siis, kui see on turvaliseks loodud. Kahjuks juhtub pea iga päev tulekahju just kellegi kodus. Enamasti on põhjuseks rikkis elektriseade, väär küttekolde kasutamine, hooletus suitsetamisel või hooletus lahtise tulega. Paljusid neist õnnetustest oleks saanud ära hoida – tuleb vaid tahta ja osata märgata.

Veendu elektriseadmete ohutuses

Terved peavad olema kõik elektrijuhtmed ja pistikupesad. Pikendus-juhtmeid tuleb kaitsta mehaaniliste vigastuste eest, neid ei tohi pan-na mööbli alla ega muljuda uste vahele. Peale kasutamist on oluline, et kõik veekeedukannud ja kohvimasinad on vooluvõrgust välja lüli-tatud. Soovitav on kodust lahkudes või magama heites ka televiisor välja lülitada mitte kaugjuhtimispuldist, vaid lülitist, veel parem kui teeme seda pistikupesast.

Küta ohutult

Küttekolletega elamutes tuleb kriitilise pilguga üle vaadata kogu küttesüsteem. Hooldamata ja puhastamata lõõridest ja korstnast võib alguse saada tulekahju. Samuti paneme tähele, kas puukorv, kuiva-ma asetatud riided või muu põlevmaterjal asetsevad köetus ja kuumahõkavast ahjust ohutus kauguses. Päästjad soovivad paigaldada lõhnatu, värvitu ja maitsetu gaasi- vingugaasi avastamiseks koju ka vinguanuri!

Järelevaletu tuli võib pahandust tuua

Peame mees, et küünlad põleksid eemal süttivatest materjalidest ja oleksid asetatud kuumakindlale alusele. Lapse nikerdatud puidust küünlaalus on küll suure emotsionaalse tähendusega, kuid ei sobi põleva küünla aluseks. Aknal põlev küünal on ka õues oliale meel-diva vaadata, kuid jälgige, et see oleks piisavalt kaugel kardinast ja ruloodest. Põlevaid küünlaid ei tohi jätta järelevaletu - need tuleb kindlasti kustutada enne toast lahkumist või magama minemist. Kaminas praksuv tuli teeb jõuluoootuses olemise mõnusaks, kuid ärge jätke kaminat omapäi – sealt lendlev säde võib süüdata vaiba või põranda.

Muudame oma kodu turvaliseks!

Kõige kiiremini avastab tulekahju õigesti paigaldatud töökorras suitsuandur. Valjuhääle häiresignaali märku andes teavitab väike abimees põlengust selle algusjärgus, mil inimeste pääsemine ja tule summutamine on esmaste tulekustutusvahenditega jõukohane.

Peame mees, milliste numbritele abi saamiseks helistada!

112 - hädaabinumber, 1524 - pääste infotelefon, millelt saab infor-matsiooni tuleohutuse kohta. Täpsemat infot ja nõuandeid saab vee-bilehelt: <http://www.paasteamet.ee>

Lili Lillepea
Ida päästekeskuse kommunikatsioonijuht

Kelle eest me seisame?

Teie poolt valituna olen terve aasta osalenud vallavolikogu töös. Tahtmine selles kaasa teha tekkis, soovist parandada suhtumist vallaomandisse ja seeläbi ka valla inimestesse. Tunnistan, et seda suhtumist on raske muuta. Panen kirja ühe loo, mis ei ole kaugeltki ainus sellelaadne viimasel aastal.

Tamsalu vald päris aastal 2014 1/4 kinnistust, mille väärtuseks hinnati riiklikult selleks määratud kohtutäituri poolt 8750 eurot. Meie osa osta soovija tegi Tamsalu vallavalitsusele ettepaneku, müüa vallale kuuluv osa 2006. aastal tehtud hindamisakti alusel, mis oli 2876.02 eurot.

Vallavalitsus esitas need andmed Majandus ja Eelarve komisjonile samas tulisel kaitstes seisukohta, et me müüks oma osa 2006. aastal tehtud hindamise alusel. Seda toetas ka osa komisjoni liikmetest. Menetluse käigus jõudis komisjon otsusele minna volikogule summaga 4000 eurot,

mille volikogu enamus häältega kinnitas.

Ei tahetud kuuldagi võtta seda, et vald alustaks müüki aastal 2014 tehtud hindamist aluseks võttes.

Vald on 2014 aastal võtnud laenu (mis tuleb tagasi maksta intressidega), et parandada vallaelanike elukeskkonda. Samal ajal tehakse vallarahva arvelt kingitus võõrale inimesele, mängides "rahajõmmi" vallarahva rahakotiga. Küsigem endilt, kuidas käituksin, kui see kinnistu osa kuuluks ainult minule. Kas võtaksin aluseks hetkel oleva turuhinna või aastatetaguse ja tunduvalt madalama hinna, teades, et oma lastele ei ole samas võimalik kõike vajaliku lubada.

Ärgem unustagem, et vallavara ongi meie endi oma. Meil on omal vallas vaesuses kannatavaid lapsi.

Küsin uuesti, kelle eest me seisame?

Volikogu liige Mati Viidemann

Vallavalitsuse kommentaar

Artikkel „Kelle eest me seisame?“ on emotsionaalne ja eksitav, tahtmata rääkida sisust. Ma ei saa vallavanemana kommenteerida volikogu otsust. Kuid andes volikogu komisjonile infot, mida valdasin (2014. a. pildimaterjal ¾ kinnistu omanikul aastatel 2006-2014 tehtud investeringutest kinnistusse), jõudis komisjon sellisele otsusele. 2006. a. tehtud OÜ Kinnisvaraekspert Tartu poolt antud ekspertakt oli võrdluseks. Täpsuse mõttes selgitan, et tegu oli 3400m²-st kinnistust ¼-ga ehk 850 m² mõttelise kaasomandiga.

8 aasta jooksul oli teine pool (3/4 osa omanik) kinnistu kordategemisse panustanud väga oluliselt - teinud elektriliitumise, remontinud kapitaalset elumaja, toonud majja vee ja välja ehitanud reoveepuhastussüsteemid ning remontinud kõrvalhoonet ja heakorrastanud kinnistu. Seda kõike mitte ¾ ulatuses, vaid tervikuna.

Valla osa müügihind oli 4,71 eur/m². Täna müüakse Rõuge vallas tükeldamata elamukrunte väga kõikumate hindadega - olenevalt asukohast ja hoonestusest. Rõuge vald müüb hetkel kinnistut looduskauis kohas järve ääres hinnaga 0,62 eur/m² (olenevalt olukorrast ja asukohast on ka oluliselt kallimaid ja ka odavamaid) ja müüakse täiskinnistutena, mida ei pea kellegagi jagama.

Arvan, et volikogu oli oma otsust tehes sõltumatu ja vaba, võttis arvesse teise poole aastate jooksul tehtud parendusi kinnistusse ja käitunud inimlikult. Tegu ei olnud kindlasti kellelegi „väljategemisega“ valla arvelt, vaid eelnevaid asjaolusid arvestades **volikogu** kaalutletud otsusega.

Lugupidamisega Toomas Uudeberg
vallavanem

Tartumets
ostab
metsakinnistuid
ja põllumaid
kogu Eestis.

Tel 5557 7007.
janno@tartumets.ee
www.tartumets.ee

**Raudtee 5, Tamsalus avatud
MARIKA ILUTUBA!**

Pakun:

- *klassikalist manikööri, pedikööri;
- *geelküüsi, geellakkimist, striplaci;
- *silmade ja kulmude värvimist, korrigeerimist;
- *depilatsiooni ja palju muud!

TULE UUDISTAMA!
Marika: 56 152 763

**Välisused al. 349€. Soojustatud. Mõõdud ja välimus
Sinu soovi järgi. Valmistatakse Tartumaal. Paigaldus ja
transport üle Eesti. 5625 4169 www.askorpuit.ee**

OÜ MARTEX KOPAD

- ❖ KAEVETÖÖD LAADUR-, JA MINIEKSKAVAATORIGA
- ❖ VEE- JA KANALISATSIOONITRASSIDE EHITUS
- ❖ PLANEERIMISTÖÖD
- ❖ TÖÖD HÜDROHAAMRIGA (ROKSON)
- ❖ VEOTEENUS KALLURIGA
- ❖ TÖSTETÖÖD MADELKRAANAGA
- ❖ OHTLIKE PUUDE LANGETUS
- ❖ KORVTÖSTUKI RENT

Info: www.martexkopad.ee
e-mail: info@martexkopad.ee
tel: 56488916

Kurjategijate tabamisel on võtmesõnaks koostöö

Aasta viimasel kuul on hea aeg vaadata tagasi ja teha uusi plaane tulevikuks.

Möödub aasta oli politseile väljakutseid esitav aasta, mille käigus viidi ellu maakonnapolitsei reform. See tekitas muudatuste eelseid ja järgselt pingeid ja võis tunduda, et politsei põhitöö võib kannatada. Praegu võin aga tõdeda, et piirkonnapolitseinikuna saan rohkem suhelda kodanikega ja suuremal määral panna rõhku kodanikke häirivate probleemide väljaselgitamisele ning nendega tegelemisele. Hõlpsam on korraldada ka koostööd erinevate organisatsioonide ja inimestega.

Koostöö, oma kõikvõimalike vormidega, on võtmekohaks turvalisuse tagamisel. Näiteks selle aasta sügisel õnnestus süüteolt tabada mitmel aastal probleemiks olnud varas, kelle huviorbiidiks oli eelkõige metall ja kütus. Vargused pandi toime erinevates kohtades, erinevatel aegadel ja viisidel ning seetõttu sai kurjategija tabamine võimalikuks just tänu koostööle varguse piirkonnas elanud elanikega.

Tahan siinkohal avaldada tänu kõigile, kes on andnud panuse oma kogukonnas turvalisuse tagamisel. Turvalisuse tagamiseks ei ole vaja teha „imeasju“ vaid piisab kui olla seadusekuulekas, märgata ja kuulata kaaskodanikke ning näidata korraldajatele, et nende tegu ei ole sallitud.

Uueks aastaks soovin teile kannatlikkust, tähelepanelikkust, soovi ja tahtmist kuulda ja kuulata inimesi kellega suhtlete. Kes aga soovivad astuda tõsisemaid samme korra tagamisel, siis nendel soovitan võtta kontakti kohaliku piirkonnapolitseinikuga, et arutada võimalikke koostöövorme.

Soovin teile rahulikke perekeskseid jõule, tujuküllast vana aasta lõppu ning turvalist uue aasta algust.

Piirkonnapolitseinik Jaanus Mätas

KOLIMISTEENUSED

Tel: **32 44 444**
E-post: klg@klg.ee
Koduleht: www.klg.ee

KOLIMISTEENUS VIRUMAAL!

- Eraisikute kolimine
- Rahvusvaheline kolimine
- Kunsti transport
- Kontorite ja büroode kolimine
- Raskete esemete kolimine
- Vara ladustamine

SÄÄSE AUTOREMONT

AUTODE DIAGNOSTIKA JA ELEKTRITÖÖD

KONDISIONEERI REMONT JA TÄITMINE

SALONGI ANTIBAKTERIAALNE TÖÖTLUS

TURVA- JA LISAVARUSTUSE PAIGALDUS

GENERAATORITE JA STARTERITE REMONT

LISASOOJENDUSED: CALIX DEFA WEBASTO

AUTOREMONT

tel. 58017766

Sauvälja tee 1, Säase alevik Avatud E-R 9-18 L 10-15

Autoremont

- Auto- ja majaklaaside kiletamine toon-ja turvakiledega
- Autoklaaside müük ja paigaldamine
- Autoklaaside parandus
- Klaasikahjude käsitus

Viru Toonklaas OÜ

Asukoht Uudeküla Tamsalu vald

Avatud E-R 08.00-17.00, L-P kokkuleppel

Tel. 5222511, viru@toonklaas.ee

Pangabuss

Kõik oma rahaasjad saate korda ajada Pangabussis!

Pangabussi peatused:

Tamsalu kultuurimaja juures kell 12.30-13.30	IV ja I kvartalis 30. detsembril 13. ja 27. jaanuaril 3. ja 17. veebruaril
Ambla kultuurimaja juures kell 13.00-14.00	IV ja I kvartalis 19. detsembril 23. jaanuaril 20. veebruaril

Bussist saate nõu pangateenuste kohta, tellida ja kätte pangakaardi, makseautomaadist oma kontole sularaha kanda ja välja võtta, teha arvuti abil maksed, avada hoiuseid ja sõlmida muid lepinguid.

Tutvuge Pangabussi sõiduplaani ning finantsteenuste tingimustega aadressil www.swedbank.ee. Lisainfo Pangabussi teenuste, kellaegade ja peatuste kohta saate 24h telefonilt 6 310 310.

Tamsalu valla eakad sünnipäevalapsed detsembrikuus

Selma-Armilde Toomla	93
Jekaterina Kulikova	89
Maria-Rosalie Naska	89
Maria Lukka	86
Ekaterina Elmik	86
Kaisa Vaher	86
Otto Müürel	85
Pärja Kruusmann	85
Haili Õun	85
Eedla Teder	85
Manefa Klottšenkova	84
Valentina Musakko	83
Harda Allikmets	82
Vaike Pevgonen	81
Lea-Aili Roosla	81
Helgi Mäetamm	80
Rein Kangust	80
Berta Vaikmaa	80
Tõnis Ruben	80
Tarmo Esop	80
Aivi Ranne	75
Irina Sergejeva	75
Ahto Pall	75
Maie Sribnaja	70
Aime Põhjala-Palmits	65
Anne Kaare	65
Marju Merila	60
Hinna Haavistu	60
Ülle Hirtentreu	60
Valentina Kirillova	60
Heiki Loide	60
Vello Hobustkoppel	60

Õnne ja tervist!

Tamsalu valla eakad sünnipäevalapsed jaanuarikuus

Marie Are	94
Jelena Mahlakas	93
Leida Rebane	90
Õilme Tinnuri	89
Leida-Elfriede Merimäe	87
Ester Pajuste	86
Elfride Lehis	86
Ilmar Nurk	86
Endel Vaiksaar	86
Helje Loide	85
Pilvi Vain	85
Hilja Auerbach	85
Valentina Piiskoppel	82
Illa Kask	82
Kuido Tammar	82
Uno Freiental	81
Salma Enn	81
Maini Kovaltšuk	81
Akseniya Lisitskaya	80
Andres Schneider	80
Eevi Veilberg	75
Valdur Vettik	75
Mall Grauberg	75
Mart Rumm	75
Jelena Klevtsova	70
Evald Virkus	70
Eva Aberthal	70
Mati Trik	65
Monika Karusoo	60
Antonina Ilves	60
Kaja Kuningas	60
Raid Hiimaa	60
Erika Lillmets	60
Ljudmila Kubanskaja	60
Vladimir Žolnerovitš	60

Õnne ja tervist!

Uued vallakodanikud

ENRIQUE SADIGOV	21.11.2014
MILA LOTTA LIBLIK	03.12.2014

Palju õnne vanematele!

Ka tänavu täidab Inglipuu Tamsalu laste jõulusoove

Sarnaselt varasematele aastatele paigaldati novembri viimasel nädalal Tamsalu Maxima kauplusesse üles heategevuskampaania Inglipuu kuusepuu, millele on koos valla lastekaitsetöötajaga kantud 20 lapse nimed, kellele jõulurõõmu tuua.

Inglipuu on tegelikult üks igati tavaline kuusepuu. Eriliseks teevad Inglipuu kuusel rippuvad jõuluehted, millel on ühe lapse nimi. Need lapsed ootavad Inglilt pikisilmi kinki, kuna see võib olla nende tänavune ainus jõulupakk.

Inglipuu projektiga soovime Tamsalus ja mujal Eestis kutsuda kõiki inimesi head tegema, tuues kingitusi puudustkannatavate perede lastele ja valmistades nii võimalikult paljudele

Eestimaa lastele jõulurõõmu ja pühadetunnet. See soov võib olla esmapilgul nii mõnelegi üsna väike – mõni sporditarve, riietuse või koolitarve. Kuid kõige olulisem on see kingituse saamise rõõm, mis nende toredate laste pühad helgemaks aitavad muuta.

Inglipuult valitud jõuluehtel on kirjas lapse nimi, vanus ning tema kingisoov. Igal poekülastajal on võimalik teha lastele kas ostenud või ka isemeisterdatud kingitusi. Kinki ei peagi ilmtingimata ostma sellest poest - näiteks kui on kingisoov selline, et asja annab ise valmis meisterdada, siis on ka see enam kui teretulnud.

Tamsalu Maxima kaupluses on 20 lapse nimed ja soovid, kes on leitud ja kelle kingisoovi uu-ritud vallavalitsuse lastekaitse spetsialisti Sille Sõmermaa ning tema töökate kolleegide abil. Ühtekokku kogutakse Maxima kauplustes kogu Eestis kingitusi enam kui 1200 lapsele. Kingitusi kogutakse Maxima poodides alates novembri lõpust kuni detsembri lõpuni. Kingitused toimetatakse Inglipuu alt lastele kohale jõuludeks.

Inglipuu projekti on Maxima Eesti kaasanud Eesti linnade ja valdade sotsiaalosakonnad, et just nende abiga leida need pered, kus kõige enam abi vajatakse. Inglipuud pannakse laste kingisoovideks välja juba kuuendat aastat jär-jest.

Ty Lehtmäe
Maxima Eesti

BORKHOLM EHITUS OÜ

Üldehitus Katused Fassaadid Siseviimistlus

Müüritööd Renoveerimine Lammutustööd

Korvtöstuki rent (Dino 180T)

Tel: 51 82 940 borkholmehitus@gmail.com

Tamsalu Lunastaja Koguduse jumalateenistused toimuvad

**24. detsembril 2014 kell 14.00
11. ja 25. jaanuaril 2015 kell 14.00**

MEEDI KASEKAMP	24.10.1933-03.11.2014
ANASTASIA KUHI	20.12.1915-21.11.2014
ARVED SULG	05.02.1946-22.11.2014
ALICE RANDOJA	05.07.1921-26.11.2014
VILMA REINLO	29.01.1919-04.12.2014
AINO MICHELSON	02.01.1921-05.12.2014

Meie hulgast on lahkunud

TAMSALU AJALEHT

Väljaandja: Tamsalu Vallavalitsus, Tamsalu, Tehnika 1A, 46107, info tel. 3228431, e-post: tamsalu@tamsalu.ee, koduleht: <http://www.tamsalu.ee/>
Toimetaja: Aavo Leemets, tel. 5644965, e-post: toimetaja@tamsalu.ee
Kaastööd, reklaamid ja kuulutused on oodatud 3. jaanuariks, e-postile.

Fotod saata töötlemata/muutmata. Toimetusel on õigus kaastöid toimetada ja lühendada. Trükikoda Trükis, trükiarv 1700. Lehte levitatakse valla sidejaos-kondade kaudu ja see on saadaval ka vallamajas. Järgmine leht ilmub jaanuari teisel nädalal. Valla kodulehelt saab seda lugeda 2-3 päeva enne paberlehe ilmu-mist. Head lugemist!